

KANDIDAT

398

PRØVE

JUS2004 1 Erstatningsrett

Emnekode	JUS2004
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	02.06.2021 07:00
Sluttid	02.06.2021 13:00
Sensurfrist	23.06.2021 21:59
PDF opprettet	02.06.2021 13:06

Seksjon 1

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
i	Informasjon	Dokument
1	Praktikum	Langsvar

1 Praktikum

Lillevik brannvesen hadde årlig brannøvelser hvor de tente på forfalne kommunale bygninger som likevel skulle rives. Våren 2021 skulle brannøvelsen holdes i en gammel trevilla i Strandvegen i Lillevik. Slokningsarbeidet gikk som planlagt, og etter to timer ble brannøvelsen avsluttet. Etter å ha konstatert at brannen var slokket, foretok brannvesenet utlufting, etterslokking, riving av en del av bygningsmassen og ulike former for kontroll for å sikre at brannen ikke blusset opp igjen. Bare rammen av huset og pipen sto igjen. Mannskapene til brannvesenet sikret tomten med plastbånd. De strakk også plastbånd over Strandvegen som ledet frem til huset, og satte ut skilt om at uvedkommende ikke hadde adgang og skiltet omkjøring. Innsatslederen i brannvesenet bestemte at de skulle komme tilbake dagen etter for å rydde opp etter øvelsen. Brannvesenet satte også igjen en brannbil på veien utenfor huset. I lasterommet bakerst i bilen sto det et par gassbeholdere som skulle brukes til en gassdrevet skjærebrenner. De skulle benyttes dagen etter til å skjære over armeringsjern i bygningsrestene i forbindelse med det siste opprydningsarbeidet.

I det varme og tørre vårværet med en varm fönvind tørket det raskt opp på branntomten. Det var noen glør igjen i et hulrom i etasjeskillet mellom kjeller og førsteetasje. Det oppstod der en ulmebrann. Denne sprer seg først i isolasjonsmateriale i veggene og etter hvert til det tørre vårgresset på utsiden av huset. Resultatet er at det utviklet seg en ny stor brann. Brannen spredte seg utover gresset i hagen og antente også hekken ut mot strandvegen. Varmeutviklingen ved brannen i hekken gjorde at gassen i gassbeholderne i brannbilen utvidet seg, slik at gassbeholderne eksploderte. Gassbeholderne som var plassert inne i brannbilen skulle i utgangspunktet tåle varmen fra brannen i hekken. Imidlertid hadde innsatssjefen i all hast plassert gassbeholderne i liggende stilling i lasterommet. Dette er i strid med interne forskrifter i brannvesenet, som sier at gassflasker alltid skal stå loddrett og være boltet fast. Årsaken er at gassbeholderens luftesystem ikke fungerer optimalt hvis de ikke står loddrett og da kan høy varme lettere forårsaker eksplosjon.

Akkurat idet gassbeholderne eksploderte, var 13 år gamle Peder Ås på veg forbi det brennende huset i Strandvegen på sykkel. Peder hadde tatt seg forbi sperringen med plastbånd. Han var nysgjerrig på brannen. Dessuten ville det vært en stor omveg å sykle veien det var skiltet til. Da gassbeholderen eksploderte ble Peder truffet av flere metalsplinter. Han kom alvorlig til skade. Det ble beregnet at han ville bli 50 % ervervsmessig ufør.

Peders foreldre saksøkte på vegne av Peder Lillevik kommune. De mente at det var utvist uaktsomhet fra kommunens ansatte i brannvesenet i forbindelse med brannøvelsen. For det første anførte de at det var uaktsomt ikke å sette ut brannvakt for å se om brannen ville blusse opp igjen. For det andre mente Peders foreldre at det var uaktsomt av brannvesenet å hensette bilen med de eksplosjonsfarlige gassbeholderne i nærheten av branntomten. For det tredje mente de at det var uaktsomt å ikke ha boltet fast gassbeholderne i loddrett stilling.

Peders foreldre hevdet også at kommunen måtte være ansvarlig med grunnlag i bilansvaret. Kommunen var selvassurandør (eget forsikringselskap) for de kommunale brannbilene. Det var derfor riktig å rette bilsansvarskravet mot kommunen. Foreldrene mente at bilen her hadde voldt skade ved eksplosjonen som skadet Peder.

Kommunen avviste at den var erstatningsansvarlig. Det var ingen forskrifter som regulerte arbeidet med etterslokking av branntomter. Innsatssjefen hadde utvist et forsvarlig skjønns da operasjonen ble avsluttet etter at de vanlige tiltakene med utlufting, etterslokking, riving og kontroller var gjort. Dessuten påpekte kommunen at det var et mindre strengt uaktsomhetsansvar for den typen av servicevirksomhet som brannvesenet gjør. Selv om brannvesenet hadde brutt en intern instruks ved å la gassbeholderne ligge bakerst i brannbilen, hadde de stengt av både tomten og veien forbi brannstedet. Peder ville ikke blitt skadet hvis han hadde holdt seg utenfor sperringene. Hvis det skulle pålegges ansvar, måtte erstatningen falle bort eller reduseres kraftig på grunn av skadelidtes medvirkning, i og med at Peder hadde tatt seg forbi sperringen selv om han så at det var en pågående brann.

Kommunen avviste også bilansvar. Kommunen viste til at det ikke var forhold ved bilen som hadde voldt skaden i dette tilfellet. Det var lasten, propangassbeholderne som voldt skaden. Den ville blitt voldt uavhengig av om beholderne var lastet opp på en bil. Det var ikke bilens egenskaper som hadde forvoldt skaden, hevdet kommunen.

Peders foreldre mente at bilansvaret omfattet også denne skaden. Etter deres mening kunne det ikke spille noen rolle om det var lasten som eksploderte eller om det var bilens egen drivstofftank.

Når det gjaldt spørsmålet om skadelidtes medvirkning, mente foreldre at dette var utelukket i dette tilfellet. For det første var Peder bare et barn. Man kunne derfor ikke stille like strenge krav til ham som til en voksen. Dessuten var det ikke farene ved brannen i huset som hadde rammet Peder. Han ville ikke være i noen større fare verken for brannen i huset (som lå mange meter fra vegen) eller for røykskader ved å sykle forbi huset. Skaden skyldte ene og alene den uforsvarlige hensettelsen av eksplosive gassbeholdere utenfor en branntomt. Sammenlignet med dette grove forholdet, måtte Peders forseelse ved å ta seg forbi avstengningen være av så liten betydning at den ikke kunne få betydning for erstatningsutmålingen.

Etter ulykken satte Peders venner i gang en innsamlingsaksjon på YouTube. Innsamlingsaksjonen hadde som formål å sikre et fritidstilbud for Peder ettersom muligheten til å drive med de fritidsaktivitetene som han hadde gjort før, ble redusert. Innsamlingsaksjonen gikk viralt, og det ble samlet inn 4 millioner kroner. Kommunen krevde at det skulle gjøres fradrag i erstatningen for denne store summen som skulle gå til Peder. Foreldrene til Peder mente at det ikke var hjemmel for å gjøre et slikt fradrag. Dessuten mente de at det ville være urimelig om folks giverglede skulle komme kommunen til gode.

Drøft og avgjør spørsmålene som oppgaven reiser.

Skriv ditt svar her

Tvistens parter er Peder Ås' foreldre på vegne av Peder Ås og Lillevik Kommune.

Ås' foreldre har rettet krav om erstatning mot Lillevik kommune etter at deres sønn kom til alvorlig skade ved brann og eksplosjon etter en brannøvelse. Lillevik kommune avviser dette.

Sakens hovedproblemstilling er således hvorvidt Ås har krav på erstatning.

Det er igjennom en langvarig og ensartet praksis etablert en ulovfestet erstatningsregel som er betinget av 3 kumulative grunnvilkår; skade/tap, ansvarsgrunnlag og adekvat årsakssammenheng.

I den foreliggende saken er det hverken omstridt eller tvil om at det foreligger skade som har ledet til et tap som nyter erstatningsrettslig vern. Vilkåret om skade/tap er således oppfylt.

Vi går således over til å se på *ansvarsgrunnlag*.

I den foreliggende saken ønsker Ås å ilegge kommunen ansvar for de ansattes handlinger. Således er det nærliggende å vurdere det offentlige arbeidsgiveransvaret.

Arbeidsgiveransvaret er hjemlet i skl. §2-1. «Arbeidsgiver» pålegges her objektivt ansvar for «skade» som «voldes» «forsettlig eller uaktsomt» av «arbeidstaker» under «utføring av arbeid», hvor det skal tas hensyn til om «de krav skadelidte med rimelighet kan stille til virksomheten eller tjenesten, er tilsidesatt».

Bestemmelsens andre punktum begrenser ansvaret idet skader som skyldes at arbeidstakeren går utenfor det som er «rimelig å regne med» ut ifra «arten av virksomheten» og «karakteren av arbeidet», unntas.

En naturlig forståelse av bestemmelsen tilsier at ansvaret er begrenset til arbeidsgiver-arbeidstaker-forhold.

I vår sak er det hverken omstridt eller tvil om at det foreligger et arbeidsgiver-arbeidstaker-forhold.

Vilkåret anses følgelig som oppfylt.

Arbeidstaker må ha utvist skyld jf. formuleringen «forsettlig eller uaktsomt» i skl. §2-1. Dette henviser til en culpavurdering jf. Ot.prp.nr.48 på side 77.

Culpanormen henviser til en objektiv skyldvurdering der spørsmålet er om «det burde vært handlet annerledes» som formulert av Høyesterett i HR-2017-1977-A avsnitt 47 (*Hårføner*). Saken gjaldt krav om erstatning for skade i etterkant av brann i en bygård, som resultat av at en hårføner var benyttet til å tine et frosset rør. Som momenter i totalvurderingen anga Høyesterett skadeevnen, og hvorvidt det forelå andre

handlingsalternativer i avsnitt 47.

Videre vil også hvorvidt det foreligger handlingsnormer som regulerer den gitte situasjonen, risikoens alminnelige synbarhet og handlingens nytteverdi være momenter, jf. Høyesteretts vurderinger i blant annet HR-2019-318-A (*RIB*), Rt-2005-1714 (*Verandarekkverk*) og Rt-2008-218 (*Sarkom*).

I tillegg til disse objektive momentene vil subjektive forhold på både skadevolder og skadelidtes side ha en plass i vurderingen som både kan virke som unnskyldningsgrunner eller skjerpe culpanormen jf. blant annet Rt-1997-1081 (*Trampet*).

Hvor terkelen for culpøs adferd går ved det offentlige arbeidsgiveransvaret er omstridt. Ved vedtakelsen av skl. §2-1 ble det uttalt i Ot.prp. s. 59 flg. og 78-79 at det skulle mer til for å utvise uaktsomhet der skaden var skjedd som ledd i "servicevirksomhet", med henvisning til bestemmelsens ordlyd; "hensyn (skal) tas til om de krav skadelidte med rimelighet kan stille til virksomheten eller tjenesten, er tilsidesatt".

Dette kan peke i retning av at det skal anvendes en mildere culpanorm for det offentlige i vår sak.

Dette underbygges av uttalelser i Rt-2011-991 (*Ulmebrann*) der retten tilsynelatende anvender en mildere norm. Saken omhandler krav om erstatning etter at brannvesenet hadde forlatt brannstedet etter en boligbrann uten å sørge for brannvakt. Brannen blusset opp igjen og resulterte i at huset brant ned til grunnen. Saken bærer tilsynelatende stor likhet til vår sak.

Imidlertid nyanseres dette bildet av Høyesteretts uttalelser i Rt-2000-253 (*Asfaltkant*) der retten uttaler at den vanlige aktsomhetsnormen skal anvendes ved "skader som skyldes aktive handlinger fra det offentliges side" på s. 265.

Faktumet i vår sak bærer en stor likhet til faktumet i Rt-2011-991 (*Ulmebrann*). Imidlertid er det én stor forskjell mellom de to; i vår sak var brannen en del av brannvesenets årlige brannøvelse, imens det i *Ulmebrann* var snakk om brannvesenets slokking av en brann. Med andre ord er det i vår sak snakk om skade som "skyldes aktive handlinger fra det offentliges side" jf. Rt-2000-253 (*Asfaltkant*) s. 265.

Således anvendes den alminnelige aktsomhetsnormen jf. Rt-2000-253 (*Asfaltkant*) s. 265.

I den foreliggende saken forekom det kumulative handlinger som ledet til skaden. Disse ble utført og unnlatt av kjente og ukjente ansatte. Ut ifra dette vurderes feilene som anonyme. Drøftelsen i det videre vil dermed gjøres ut ifra brannvesenets ansatte generelt som skadevolder.

Dermed blir spørsmålet om brannvesenets ansatte «burde (...) handlet annerledes» jf. HR-2017-1977-A.

I saker der det foreligger handlingsnormer, og disse er overholdt, vil handlingen som hovedregel være aktsom jf. HR-2019-318-A (*RIB*) med henvisning til Hagstrøm/Stenvik.

I den foreliggende saken foreligger det separate handlinger, altså kumulative feil, fra brannvesenets ansattes side som ledet til brannet; behandlingen av gasseholderne og det å unnlate å ha en brannvakt. Dermed må vi ser på om det foreligger normer som regulerer hver av handlingene.

I den foreliggende saken er det klart at det foreligger interne forskrifter i brannvesenet som regulerer hvordan gassbeholdere skal behandles og som oppfyller kvalifikasjonskravene.

Gassbeholderne skulle være boltet fast i en loddrett posisjon, jf. de interne instruksene. Dette var de ikke, noe som peker i retning av at brannvesenet «burde (...) handlet annerledes» jf. HR-2017-1977-A.

Tilsynelatende forelå det ingen handlingsnorm som regulerte når det skulle brukes brannvakt og ikke. Dette var opp til brannvesenets eget skjønn.

Det faktum at det ikke forelå noen handlingsnorm i relasjon til brannvakt kan ikke virke disculpterende jf. Rt-2002-1283 på s. 1286.

I relasjon til dette bemerkes det at det er opp til brannvesenet selv når det er trygt å forlater et brannsted. "Domstolene bør i en slik situasjon være varsomme med å overprøve dette skjønn, selv om det i ettertid viser seg at det er skjedd en feilvurdering" jf. Rt-2011-911 (*Ulmebrann*) avsnitt 39. Ut ifra dette vil ikke manglende tilstedeværelse av brannvakt være et selvstendig grunnlag for skyld, men brukes heller som et

moment i den videre vurderingen.

Handlingenes skadeevne fastsettes gjennom å se på sannsynligheten for skade i relasjon til skadens mulige omfang jf. Rt-1974-41 (*Stige*) og Rt-1984-674.

Sannsynligheten for skade ved feilbehandling av gasbeholdere er stor.

Sannsynligheten for ulmebrann er i utgangspunktet stor. Dette nyanseres imidlertid av at brannvesenet hadde foretatt en rekke former for kontroller for å forsikre at brannen ikke skulle blusse opp igjen. Det at ingen av disse kontrollene tilsa at brannen skulle ulme opp igjen, tilsier at sannsynligheten for ulmebrann i det foreliggende tilfellet var begrenset.

Sannsynligheten for skade ble imidlertid større idet brannvesenet unnlot å ha en tilstedeværende brannvakt på brannstedet.

Skadens mulige omfang ved en eksplosjon er stor. Imidlertid nyanseres denne ved at brannvesenet hadde sikret området gjennom å sikre at uvedkommende ikke hadde adgang til området. Dermed ble skadens omfang begrenset.

Ut ifra dette er likevel skadeevnen stor. Det er snakk om både stor sannsynlighet og stort omfang.

Virkningen av dette er at det oppstilles strengere krav til brannvesenets ansattes aktpågivenhet.

Når det kommer til risikoens alminnelige synbarhet er det klart at risikoen var synbar for skadevolder. Brannvesenet er godt kjent med risikoen for ulmebranner, men også risikoen som feilbehandling av gassbeholdere. Dette gav brannvesenets ansatte, som skadevolder, mulighet til å hindre skadehendelsen. Dette peker i retning av at brannvesenet «burde (...) handlet annerledes» jf. HR-2017-1977-A.

Det er videre et vilkår at det forelå handlingsalternativer for skadevolder jf. Rt-1990-768 (*HIV*).

I vår sak er det klart at det forelå handlingsalternativer både mtp. behandlingen av gasbeholderne og unnlatelsen fra å ha brannvakt tilstede. Dette peker i retning av at brannvesenet «burde (...) handlet annerledes» jf. HR-2017-1977-A.

Imidlertid har brannvesenet gjennomført andre forebyggende tiltak og kontroller som skulle forhindre at brannen blusset opp igjen. Dette peker i retning av at brannvesenet ikke «burde (...) handlet annerledes» jf. HR-2017-1977-A.

Handlingens nytteverdi kan nyansere terskelen for aktpågivenhet, jf. Rt-2008-218.

I vår sak var det snakk om en brannøvelse for brannvesenet. Det er klart at dette har en stor nytteverdi for samfunnet.

Det at det kan forekomme feil ved brannvesenets handlinger i møte med brann er selve grunnlaget for at brannøvelser skal holdes. Øvelsene skal gi mulighet til å avdekke feil og mangler. Dette har øvelsen helt klart gjort, noe som forsterker dens nytteverdi.

Det at disse feilene blir oppdaget forsikrer at det ikke blir gjort feil i faktiske utrykninger og slukningsarbeid. Dette peker klart i retning av at brannvesenet ikke «burde (...) handlet annerledes» jf. HR-2017-1977-A.

Her er det nærliggende å se til at Peder rent faktisk tok seg inn på et avsperrert område. Dette er subjektive forhold på skadelidtes side som peker mot ansvarsfrihet for brannvesenet.

Imidlertid anses dette ikke som et tungtveiende argument idet det vil være urimelig å skulle finne brannvesenet fullstendig ansvarsfri. Skadelidtes medvirkning vil isteden tas stilling til i relasjon til erstatningsutmålingen, forutsatt at de øvrige vilkårene er oppfylt.

Ut ifra de nå vurderte momentene, samt rimelighetshensyn, er det klart at brannvesenets ansatte «burde (...) handlet annerledes» jf. HR-2017-1977-A.

De ansatte har utvist culpøs adferd.

Videre oppstiller skl. §2-1 krav om at den culpøse handlingen forekom under «*utføring av arbeid*».

I den foreliggende saken er det hverken tvil om, eller omstridt at handlingen forkom under de ansattes «*utføring av arbeid*» jf. skl. §2-1. Vilkåret anses følgelig som oppfylt.

Til slutt må handlingen ikke gå utenfor det som er «rimelig å regne med» ut ifra «arten av virksomheten» og «karakteren av arbeidet» jf. skl. §2-1 første ledd andre setning.

I vår sak er det klart at handlingen ikke går utenfor det som er «rimelig å regne med» ut ifra «arten av virksomheten» og «karakteren av arbeidet» jf. skl. §2-1 første ledd andre setning. Dette problematiseres følgelig ikke.

Ut ifra dette er Lillevik Kommune ansvarlig på grunnlag av skl. §2-1; det offentlige arbeidsgiveransvaret.

Vilkåret om ansvarsgrunnlag er dermed oppfylt.

Ås' foreldre anfører at kommunen også vil være ansvarlige etter bilansvaret. Kommunen avviser anførselen.

I det videre vil dette vurderes.

Bilansvarsloven (heretter bal.) danner grunnlag for erstatningsansvar for "skade" på "folk eller eige" som "motorvogn" "gjer" jf. bal. §1.

I vår sak er det klart at brannbilen er en "motorvogn" i lovens forstand etter §3 første ledd. Vilkåret anses som oppfylt.

Skadevolder kan bli erstatningsansvarlig på objektivt grunnlag for den skalden en motorvogn "gjer" jf. bal. §4. En naturlig ordlydstolkning av "gjer" tilsier her at det skal foretas en vurdering av årsakssammenhengen mellom motorvognen og skaden.

Dette underbygges i Rt-2003-557 hvor retten uttaler at det må foreligge "tilstrekkelig nær årsakssammenheng" og at dette må være i "egenskap av motorvogn i lovens forstand" jf. avsnitt 25. Saken gjaldt krav om erstatning etter bilansvarslova etter at en politibil hadde kjørt inn i en fluktbil. Ut ifra dette kan vi utlede at det oppstilles krav om en faktisk og rettslig årsakssammenheng.

I vår sak er det ingen tvil om at det er en faktisk og rettslig årsakssammenheng mellom Peders skader og eksplosjonen.

Det springende punkt er imidlertid vedrørende om skaden er gjort i brannbilens "egenskap av motorvogn i lovens forstand" jf. Rt-2003-557 avsnitt 25.

I NUT 1957:1 presiseres det at ansvar ikke kan pålegges når skaden "voldes ved at motorvognen brukes til annet formål enn som kjøretøy". Dette er underbygget i Rt-2012-233.

Således blir spørsmålet om skaden er voldt ved at "motorvognen brukes til annet formål enn som kjøretøy" jf. NUT 1957:1.

I NUT 1957:1 på s. 58 presiseres det at "ved bedømmelsen av om en skade er voldt av motorvogn, vil det være et vegledende synspunkt om skaden er voldt ved en naturlig realisering av det farekompleks som er lovgrunnen for motorvognansvaret, nemlig særlig den risiko som er knytt til motorvognens fart, tyngde, lettbevegelse, motor, signaler og teknisk utstyr for øvrig". Dette vil således være et moment ved vurderingen, jf. en rekke Høyesterettsdommer.

Peders skader er et resultat av at gassbeholderne i brannbilen eksploderte.

Bilen var parkert på veien. Der skulle den stå til dagen etterpå når opprydningsarbeidet skulle skje. Den inneholdt blandt annet utstyr, herunder gassbeholdere, som skulle brukes i arbeidet. Dermed skulle bilen brukes som hjelpemiddel i opprydningen.

Dette ses i sammenheng med NUT 1957:1 hvor det uttales at skade voldt av stillestående lastebil skal

unntas "såframt ikke skaden skyldes motorvognens egne innretninger".

Det er klart at gassbeholderne kun ble oppbevart i bilen, og dermed ikke var en del av brannbilens egne innretninger. Dette peker klart i retning av at skaden er voldt ved at "motorvognen brukes til annet formål enn som kjøretøy" jf. NUT 1957:1.

Det at gassbeholderne eksploderte er ikke knyttet "til risiko som er knytt til motorvognens fart, tyngde, lettbevegelse, motor, signaler og teknisk utstyr for øvrig" jf. NUT 1957:1 på s. 58. Dette peker klart i retning av at skaden er voldt ved at "motorvognen brukes til annet formål enn som kjøretøy" jf. NUT 1957:1.

På den andre siden bestod Peders skader stort sett av at han ble truffet av metallsplinter. Dette synes å være tilknyttet bilen, men kan ikke være tilstrekkelig til å etablere ansvar etter bilansvarslova.

I tillegg er det trygt å anta at skadene også ville skjedd dersom brannbilen ikke var der - den nødvendige forutsetningen var at gassbeholderne var der.

Ut ifra dette anses det som at skaden er voldt ved at "motorvognen brukes til annet formål enn som kjøretøy" jf. NUT 1957:1.

Årsakskravet er således ikke oppfylt.

Således er ikke "gjer"-vilkåret oppfylt jf. bal. §4.

Det er dermed ikke grunnlag for at kommunen skal bli ansvarlige etter bilansvaret jf. bal. §§1 og 4.

Den videre drøftelsen av ansvaret utføres med den forutsetning av at "gjer"-vilkåret er oppfylt.

Bilansvarsloven unntar en rekke skader fra ansvar i §2. Rettsvirkningen er ansvarsfrihet idet unntaket kommer til anvendelse.

Dersom skaden er skjedd idet motorvognen er "forsvarleg fråsegsett utanfor gate, veg eller annan stad der ålmenta kan ferdast" jf. §2 punkt b.

Spørsmålet er således om brannbilen var "forsvarleg fråsegsett utanfor gate, veg eller annan stad der ålmenta kan ferdast" jf. §2 punkt b.

Brannbilen var satt innenfor brannvesenets plastbånd som skulle sikre mot at allmennheten ferdes på området. Dermed anses det som klart at unntaket kommer til anvendelse.

Ut ifra dette vil ikke kommunen være erstatningsansvarlige etter bilansvaret jf. bal. §§1, 2 og 4.

Det er hverken omstridt eller tvil om at det er en rettslig og faktisk årsakssammenheng mellom Peders skader og brannvesenets handlinger. Dermed er årsakskravet oppfylt.

Etter dette er alle de tre alminnelige vilkårene for erstatning oppfylt.

Vi går så videre til å se på utmålingen.

Hovedregelen er at skadelidte har krav på full erstatning. Dette prinsippet stammer fra Grunnloven §105.

Først ser vi på skadelidtes medvirkning.

Her anfører kommunen at erstatningen måtte falle bort eller reduseres kraftig på grunn av skadelidtes medvirkning. Dette avviser Ås' foreldre.

Erstatningen "kan" minskes eller falle fullstendig bort dersom skadelidte har "medvirket" "med skyld" jf. skl. §5-1.

For det første stilles det krav til at skadelidte har utvist "skyld" jf. skl. §5-1. Ut ifra dette vil vurderingen i stor

grad sammenfalle med culpanormen, og dens momenter.

Viser til den etablerte culpanormen og dens momenter som det er utgreid for over.

Kjelland legger til at et annet moment ved vurderingen vil være om den skadelide har «utvist den forsiktigheten som situasjonen tilsa» jf. Kjelland s. 394.

Hvilken grad av skyld som kreves lar seg ikke utlede av ordlyden. NOU 1977:33 presiserer at simpel uaktsomhet er tilstrekkelig. Dette justeres i innstillingens s. 10 idet utvalget uttaler at "aktsomhetsnormen må tilpasses de enkelte aldersgrupper. En 10-åring handlemåte må vurderes ut fra det en med rimelighet kan kreve av 10-åring."

Videre utdypes dette i Rt-2003-433 avsnitt 40 når retten uttaler at den objektiviserte normen må "tilpasses krav og forventninger ut fra alder og utvikling".

Ut ifra dette må Peders skyld fastsettes gjennom en vurdering av hva en kan forvente av han etter hans alder og utvikling.

Spørsmålet er således om Peder «burde (...) handlet annerledes» med hensyn til hans "alder og utvikling" jf. HR-2017-1977-A og Rt-2003-433.

Det gjelder en alminnelig handlingsnorm som tilsier at en ikke skal krysse brannvesenets sperrebånd. Dette gjorde Peder.

Dette kan peke i retning av et han burde handlet annerledes.

Imidlertid formildes dette idet Peder kun er 13 år på handlingstidspunktet. Hans forhold til slike handlingsnormer vil dermed naturlig være mindre fremtredende enn for en alminnelig voksen person. Det bemerkes imidlertid at det er trygt å anta at Peder var kjent med normen om at et slikt sperrebånd vil bety at han ikke skal ferdes der.

Gjennom dette vil hans brudd på handlingsnormen veie for hans skyld.

Videre var skadeevnen ved å krysse båndet stor. Båndene er satt opp for å minske risikoen for skade. Dermed er det trygt å anta at sannsynligheten for skade ved krysning vil være stor. Videre er det klart at det mulige skadeomfanget var stort. Dette peker i retning av en streng aktsomhetsnorm.

Faktum gir ingen holdepunkter for at Peder var tvunget ta seg inn i avstengningen. Tvert imot kunne han ta en annen vei. Det legges dermed til grunn at Peder hadde handlingsalternativer.

Det at Peder ikke ville ta den lange veien hjem kan ha en sammenheng med hans alder og umodenhet. Imidlertid anses det likevel som at vilkåret om handlingsalternativer er oppfylt.

Videre må det tas hensyn til Peders alder når det kommer til risikoens synbarhet.

Det er trygt å anta at en 13 åring ikke vil ha full innsikt i hvilke farer det innebærer å ta seg inn på et brannsted. Dette peker i retning av at Peder ikke «burde (...) handlet annerledes».

Imidlertid er det klart at en 13 åring vil skjønne at det å krysse en av brannvesenets avsperring medfører en viss risiko. Dette peker i retning av at Peder «burde (...) handlet annerledes».

Det at det er satt opp en avsperring tilsier at en skal vise forsiktighet med å krysse den. Dette burde Peder skjønt. Dette peker i retning av at Peder «burde (...) handlet annerledes».

Ut ifra dette anses det som at Peder har utvist skyld.

Kravet om skyld hos skadelidte er oppfylt.

For det andre stilles det et krav til årsakssammenheng. Skadelidte må ha "medvirket" jf. skl. §5-1. Her utdypes rettspraksis at betingelseslæren samt adekvanslæren kommer til anvendelse for å bestemme om det foreligger faktisk og rettslig årsakssammenheng.

I Rt-1992-64 (P-pille II) anvender retten betingelseslæren for å avgjøre hvorvidt det forelå en faktisk årsakssammenheng mellom bruk av p-piller og hjertetrobose på s. 64. Saken omhandlet krav om erstatning i etterkant av at en kvinne hadde fått hjertetrobose. Retten uttaler på s. 64 at «årsakskravet (...) er vanligvis oppfylt dersom skaden ikke ville ha skjedd om handlingen eller unnlatelsen tenkes borte». Retten spesifiserer i Rt-2007-172 (Schizofreni) at det er tilstrekkelig med sannsynlighetsovervekt.

Med andre ord skal det foretas en differansebetraktning.

Ut ifra dette blir spørsmålet om Peders skade ville skjedd dersom det at han krysset sperringen tenkes borte jf. Rt-1992-64 (P-pille II) s. 64?

Peders skader ville trolig ikke skjedd hvis han ikke hadde krysset sperringen. I alle fall ville ikke skadene vært like omfattende. Ut ifra dette anses Peders handling som en betingelse for skaden.

Således er vilkåret om faktisk årsakssammenheng oppfylt.

Når det kommer til handlingens adekvans er det klart at skaden ikke "er en så upåregnelig, fjern og avledet følge av den skadevoldende handling at det ikke er rimelig å knytte ansvar til den» jf. Rt-2007-172 (Schizofreni) avsnitt 66 med henvisning til HR-2007-293-A.

Ut ifra dette er årsakskravet oppfylt jf. skl. §5-1.

Til slutt skal det foretas en rimelighetsvurdering av om erstatningen bør avkortes jf. skl. 5-1 ordlyd "kan" og "rimelig". Noen momenter som skal tas i betraktning er skyld på både skadevolder og skadelidtes side, skadelidtes årsaksbidrag og forholdene ellers, jf. langvarig og ensartet rettspraksis.

Således er spørsmålet om det er rimelig å avkorte erstatningen med grunnlag i Peders egen medvirkning?

Alvorlighetsgraden av skaden og hendelsen tilsier at erstatningen ikke skal avkortes. Dette kommer til å påvirke Peder i negativ grad for resten av hans liv.

Graden av skyld på skadevolders side underbygger dette.

Videre tilsier pulveriseringshensynet at erstatningen ikke skal avkortes. Skadevolder, altså kommunen, har best forutsetninger for å kunne pulverisere tapet.

Rettferdsprinsipp peker også i denne retningen ettersom det vil være urimelig at en 13 åring gutt ikke skal nyte erstatning for en tydelig og uaktsom handling fra kommunens side.

Prevensjonshensynet taler imidlertid for avkortning, ettersom allmenpreventive hensyn taler for at det ikke er ønskelig at en fritt skal kunne krysse avsperringen som er satt opp for å forsikre at allmennheten i ferdes på området. Dette ville kunne lede til flere skader og dermed flere tvister.

På den andre siden peker også prevensjonshensynet imot avkortning idet både allmenpreventativt og individualpreventativt er ønskelig at brannvesenet foretar tilstrekkelig sikring på sine brannsteder, og det dermed knyttes ansvar til de tilfellene der dette ikke skjer.

Ut ifra dette anses det ikke som rimelig å avkorte erstatningen med grunnlag i Peders egen medvirkning.

Erstatningen avkortes ikke jf. skl. §5-1.

Vi går så videre til å se på hvorvidt det skal gjøres fradrag for fordeler.

Her anfører kommunen at det skal gjøres fradrag i erstatningen for summen som Peders venner hadde samlet inn.

Utgangspunktet i den norske retten er at samme skade ikke kan erstattes flere ganger, jf. Rt-2010-1153.

Ved erstatningsutmålingen kan det gjøres fradrag for "annen vesentlig økonomiske støtte" jf. skl. §3-1 tredje ledd.

Det er klart at dette ikke anvendes

Det gjelder som allment prinsipp at det skal gjøres "fradrag for fordeler som skadelidte oppnår" jf. Rt-2013-116 (Fangstgrop). Saken gjaldt erstatning etter at en fredet fangstgrop var blitt ødelagt ved ombygging av en vei. Dette peker i retning av at det skal gjøres fradrag for alle fordeler.

Imidlertid kan en kun gjøre fradrag for fordeler som skal kompensere det samme tapet som erstatningen skal jf. prinsippet om at samme skade kun skal erstattes en gang. Det må være kompensasjonsrelevant.

Spørsmålet er dermed om erstatningen og pengene for innsamlingen skal dekke det samme tapet?

I den foreliggende saken skal erstatningen dekke tap i fremtidig erverv jf. skl. §3-2 a.

Innsamlingens formål var å sørge for et fritidstilbud for Peder.

Ut ifra dette skal ikke pengene for innsamlingen dekke tap av erverv.

Dette betyr at summen fra innsamlingen ikke er kompensasjonrelevant og dermed vil det ikke kunne gjøres fradrag for pengene Peder får for den.

Konklusjon: Peder har krav på full erstatning.

(TIDSKLEMME)

Kilder: Kjelland (2019) *Erstatningsretten - en lærebok* - . 2. utgave.